

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมามีปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจาก การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในจำนวนที่เพิ่ม ขึ้น ซึ่งนับวันปัญหาเหล่านั้นก็ได้ทวีความวิกฤตรุนแรงและสลับซับซ้อนมากขึ้น ผนวกกับอายุของเด็กที่ได้กระทำความผิด ได้ลดลงเรื่อย ๆ ก่อให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรของการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง อาทิ เรื่องยาเสพติด หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สมซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อาจจะ แปรเปลี่ยนให้เด็กเหล่านั้นได้กระทำความผิดอันที่จะก่อให้เกิดภัย อันตรายต่อสังคมได้ เนื่องจากเด็กถือได้ว่าเป็นรากฐาน ที่สำคัญของสังคม เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ของประเทศ คืออนาคตสำคัญของประเทศเมื่อมีการกระทำความผิดย่อมได้ รับการ อกภัยหรือการยกเว้นโทษ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและ วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 4 ได้ให้นิยามของคำว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินสิบห้าปี บริบูรณ์ ส่วน “เยาวชน” หมายถึง บุคคลที่มีอายุมากกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่ถึงสิบแปดปี บริบูรณ์ ซึ่งเกณฑ์อายุดังกล่าวได้คำนึงจากความรู้สึกผิดชอบ ของเด็กและเยาวชน และความเหมาะสม สาเหตุของ ปัญหาในการกระทำความผิดมักจะเริ่มต้น ที่ครอบครัวของเด็ก ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาครอบครัวหย่าร้างหรือปัญหาที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากสภาพของสังคมไทยที่มีความเป็นสังคมเดี่ยวมากขึ้น พ่อแม่อาจต้องไปทำงานนอกบ้านเพื่อนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวทำให้ ไม่มีเวลาในการที่จะสั่งสอน อบรมเลี้ยงดูบุตร อาจทำให้เด็กกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาได้ นอกจากนี้ยัง อาจเกิดมาจากสาเหตุของสภาพจิตใจที่ บกพร่องหรือเกิดจากสภาพแวดล้อม หรือขาดทักษะ ในการเอาตัวรอดจากปัญหาต่าง ๆ เกณฑ์อายุส่วนใหญ่ในการกระทำความผิด ของเด็กคือ 15 ถึง 18 ปีเนื่องจากว่าเป็น ช่วงที่เชื่อมต่อระหว่าง วัยเด็กและวัยรุ่นตอนต้น ทำให้มีปัญหาที่จะต้องได้รับการดูแลมากกว่าวัยอื่น

นอกจากนี้ในหลายครั้งเด็กก็อาจตกอยู่ในฐานะที่ถือว่าเป็นเหยื่อ ของผู้กระทำความผิด ทั้งปัญหาเด็กเร่ร่อนในสังคมไทย หรือปัญหาเด็กถูก กระทำทารุณกรรม หรือการละเลยทอดทิ้งเด็กที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอยู่เรื่อย ๆ ซึ่งทำให้อาจเกิดปัญหาต่อเด็ก เป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจหรือพัฒนาการของเด็ก

ในปัจจุบันปัญหาของเด็กและเยาวชนก็ยังคงถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่สมควรจะต้องได้รับการแก้ไข ให้หมดสิ้นไป เพราะเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ที่จะเข้ามาดูแลประเทศชาติให้เจริญต่อไป ในวันข้างหน้า แต่ถึงกระนั้นปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กก็ยังมีให้เห็น ในหน้าข่าวหนังสือพิมพ์ หรือสื่อต่าง ๆ ตามโทรทัศน์ อย่างไม่หยุดหย่อน อาทิ การ ยกพวกทำร้ายร่างกาย ของนักเรียนอาชีวะที่ทำให้ผู้บริสุทธิ์หลายคนได้รับบาดเจ็บ หรือการก่อกวนในในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งจากหลาย ๆ เหตุการณ์ที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เริ่มรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิต และทรัพย์สิน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เรียกร้องมาตรการอย่างจริงจังจากภาครัฐ เพื่อเข้ามาดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง จึงได้คิดที่จะหามาตรการทางกฎหมายเพื่อเข้ามาคุ้มครอง ปกป้อง ดูแลสวัสดิภาพของเด็ก จากการกระทำความผิดและถูกเป็นเหยื่อของสังคม ด้วยเป็นเรื่องที่ยอมรับว่าเด็กคืออนาคตที่สำคัญที่จะนำพาประเทศให้ไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง เรื่อง การคุ้มครองสิทธิ เด็กจึงเป็นเรื่องที่หลายฝ่ายตระหนักถึง ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้นตามหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์เท่าเทียมกัน โดยระลึกว่าเด็กมีสิทธิ พิเศษที่จะได้รับการช่วยเหลือดูแลและคุ้มครองทั้งในสภาพแวดล้อมของครอบครัวและการเลี้ยงอื่น ๆ ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child) ซึ่งเป็นผลงานขององค์การสหประชาชาติ ก็ได้กล่าวถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. สิทธิที่จะมีชีวิตอยู่รอด (Survival)
2. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอุปถัมภ์ (Development)
3. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองทันทีที่เกิดเหตุ (Protection) อันเป็นการปกป้องคุ้มครองจากผู้ถูกทำร้ายร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศ รวมไปถึงทางครอบครัว สิทธิในการมีชื่อและสัญชาติ
4. สิทธิในการมีส่วนร่วม

ประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2535 ด้วยเหตุดังกล่าวประเทศไทยจึงต้องดำเนินการทุกด้านเพื่อสอดคล้องกับอนุสัญญา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเรื่องการคุ้มครองเด็กครอบคลุมเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะเด็กที่ถูกทารุณกรรมและเด็กที่ได้รับการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เดิมกฎหมายที่ใช้ในการปกป้องคุ้มครองเด็ก เช่น ประมวลกฎหมายอาญา และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 และฉบับที่ 294 แต่เนื้อหาสาระดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวจะเน้นการลงโทษมากกว่าการบำบัดฟื้นฟู และไม่ได้ครอบคลุมถึงเด็กที่มี

พฤติกรรมไม่เหมาะสม ทั้งวิธีแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุดกับความต้องการของเด็ก เพราะบางปัญหาเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนจำเป็นต้องมีกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการที่เหมาะสมปฏิบัติที่เหมาะสม ดังนั้นเพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองเด็กรัฐสภาได้แก้ไขและปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมแล้วตราเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2547 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ที่คุ้มครองดูแล ส่งเคราะห์เด็ก และมีบทลงโทษทางอาญาต่อผู้ที่ฝ่าฝืน โดยมีโทษทั้งจำคุกและปรับ

กฎหมายดังกล่าวมีขึ้นเพื่อปกป้อง ป้องกัน คุ้มครองเด็กและสนับสนุนพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้านซึ่งเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้คือ เด็กที่มีอายุไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์ โดยได้มีการกำหนดให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นประชาชน พ่อแม่ผู้ปกครอง พนักงานเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐรวมถึงโรงเรียนและสถานศึกษา ประกอบกันว่าตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายใน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก เช่น ความผิดเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เด็กเป็นผู้เสียหายความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก ยุยงให้เด็กฆ่าตัวตายทรมาน ทารุณเด็กพรากผู้เยาว์ ความผิดต่อเพศ หลอกลวงเด็กเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศก็ได้เน้นในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิของบุคคลรวมถึงสิทธิของเด็กด้วยและได้บัญญัติหลักการสำคัญหลายประการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ว่าประเทศไทยมีเจตจำนงที่จะคุ้มครองสิทธิเด็กและเป็นการกำหนดว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเด็กจะต้องคุ้มครองสิทธิเด็กตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดคุ้มครองสิทธิเด็กไว้ในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก ดังนี้

มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 52 เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกายจิตใจและสติปัญญา ตาม สักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ตามที่กล่าวมาข้างต้นการคุ้มครองเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่ในทุกภาคส่วนหรือแม้กระทั่งผู้ที่บัญญัติกฎหมายเองพยายามที่จะร่วมมือเข้ามาช่วยเหลือกันเพื่อมาดูแล รับผิดชอบของประชาชาติ เด็กเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อประชาชาติ กฎหมายที่จะมาดูแลในส่วนดังกล่าวจึงจะต้องมีความชัดเจนและครอบคลุมให้มากที่สุด

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก นั้นถือว่าเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่มีขึ้นมา เพื่อให้การปกป้อง คุ้มครองเด็กในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและการดำรงชีวิตความเป็นอยู่แต่เนื่องด้วยว่านับวันยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับเด็กอยู่เป็นจำนวนมากทั้งที่ตัวเด็ก เป็นฝ่ายกระทำเองหรือเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ ซึ่ง ในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวก็มิได้มีท่าทีว่าจะลดลง และการที่เด็กถูกเอารัดเอาเปรียบโดยไม่สามารถที่จะขัดขืนได้โดยที่ถูกรังแกได้หวังที่จะได้รับในผลประโยชน์เพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ได้จากเด็กอย่างไม่มีกรรมกรกแล้วต่อกฎหมาย กอปร กับว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ยังมีความบกพร่องบางประการ และมีความไม่ครอบคลุม เนื่องจากสภาพสังคม หรือแม้กระทั่งความเป็นอยู่เองที่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้า และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งในชีวิตปัจจุบันของเด็กเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เด็กตกเป็นเหยื่อได้

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 4 มีการให้นิยามความหมายของคำว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และได้มีการให้นิยามของคำว่า “เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด ” หมายถึง เด็กที่ประพฤติตนไม่สมควร เด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำความผิด กฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เรื่องดังกล่าวดูเหมือนว่ากฎหมายจะได้มีการกำหนดไว้โดยชัดเจนแล้วถึงเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิด แต่ที่ค่อนข้างจะเป็นปัญหามากคือการตีความ เพราะกฎหมายเองได้กำหนดในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างกว้าง ทำให้เกิดปัญหาในการตีความ ถึงแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะได้มีกฎกระทรวงออกมา แต่เรื่องดังกล่าวก็ยังเป็น ปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ยกตัวอย่าง เช่นกรณีการติดเกมของเด็ก ซึ่งตามมาตรา 26(3) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด เนื่องจากกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องไม่ได้มีการบัญญัติไว้ให้มีความชัดเจน และครอบคลุม ทำให้เรื่องดังกล่าวมีปัญหาในการตีความที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เจ้าของร้านเกมจึงได้รับประโยชน์จากเด็กในการที่ปล่อยให้เด็กเล่นเกมติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยมักจะอ้างเหตุผลถึงความไม่รู้ หรือความไม่ชัดเจนซึ่งหลายครั้งมีข่าวออกมถึงการเสียชีวิตลงของเด็กที่เล่นเกมติดกันจนเป็นเวลานานหลายชั่วโมง ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้น เพราะความละเลยหรือความต้องการเพียงเพื่อผลประโยชน์ที่ได้จากเด็กโดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประพฤติไม่สมควรหรือก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กหรือไม่ ซึ่งทำให้สถานที่ดังกล่าวกลายเป็นแหล่งมั่วสุม ดังนั้นผู้ศึกษาเองจึงมีความคิดว่าควรที่จะมีการแก้ไขประเด็นดังกล่าวให้มีความชัดเจน และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อ

เป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดจากความบกพร่องในเรื่องข องการตีความและการได้รับ ประโยชน์

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ตามมาตรา 26 มีหลักการที่สำคัญในการที่ห้ามมิ ให้ผู้ใด บังคับ หรือ ว่าขู่เชิญ ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนที่ไม่สมควรหรือเสี่ยงต่อการ กระทบความผิด ซึ่งเด็กที่มีพฤติกรรมไม่สมควรหรือเสี่ยงต่อการกระทบความผิดได้แก่ เด็กที่มี พฤติกรรมเกร มั่วสุม หรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น เสพยาเสพติด เป็นต้น ภาย หลังการ ประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ มีปัญหาที่น่าคิดเกิดขึ้นว่า บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบในกรณีที่บังคับ ขู่เชิญ ชักจูง ส่งเสริมและยินยอม ให้เด็กมีความประพฤติไม่สมควรหรือเสี่ยงต่อการกระทบความผิด คำว่า ห้ามมิให้ผู้ใดหมายถึงการห้ามทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการ กระทำดังกล่าวซึ่งรวมไปถึง บิดา มารดาและผู้ปกครองด้วย กรณีดังกล่าวการที่กฎหมาย มีการบัญญัติไว้เช่นนี้จะเป็นการสร้า งปัญหา ให้เพิ่มมากขึ้นในครอบครัว และไม่สามารถเป็นการลดปัญหาของการกระทบความผิดของเด็ก ถึงแม้ว่าบิดามารดาจะเป็นผู้ที่คนทั่วไปมองว่ามีความสนิทสนมและใกล้ชิด ชิดกับเด็กมากที่สุดแต่ เนื่องจากในปัจจุบันทั้งสภาพสังคมและเศรษฐกิจเองทำให้บิดามารดา ต้องออกไปทำงานข้างนอก บ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลาในการที่จะดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ประกอบกับเด็กบางคน ไม่มี ความสามารถในการควบคุมจิตใจตนเองด้วย เนื่องจากมีพฤติกรรมการเลี ยนแบบหรือด้วยความที่ จะเป็นที่รับการยอมรับจากเพื่อนในสังคมทำให้เกิดการกระทบความผิดดังกล่าว โดยขาดการ ยับยั้งชั่งใจ ความรู้สึกนึกคิด กรณีดังกล่าวการที่กฎหมายได้มีการบัญญัติให้บิดามารดาต้องร่วมรับ ผิดในส่วนของเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือ มีความประพฤติไม่สมควรจึงไม่ใช่ วิธีการแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้น แต่มองว่ากับจะเป็นสร้างความตึงเครียดและปัญหาของครอบครัวเองให้เพิ่มมากขึ้น ทางออกของปัญหาน่าจะอยู่ที่การส่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปดูแลปัญหาดังกล่าว เพื่อป้องกันการ เกิดปัญหาขึ้นในอนาคต

เนื่องจากเป็นที่ ทราบกันดีว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กถูกบัญญัติขึ้นมาเพื่อที่จะ คุ้มครองส่งเสริมและสงเคราะห์เด็ก ให้การช่วยเหลือแก่เด็ก ตามบทบัญญัติในมาตรา 29 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กก็ได้กำหนดในเรื่องของการสงเคราะห์เด็กเอาไว้ จากถ้อยคำใน บทบัญญัติดังกล่าว แม้จะมีการ กำหนดไว้ว่าผู้ใดก็ตามที่พบเห็นเด็กที่ตกอยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับ การสงเคราะห์แล้ว จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งกรณีดังกล่าวถึงแม้กฎหมายจะได้มีการ บัญญัติไว้ แต่ถึงอย่างนั้นกฎหมายก็มิได้มีการกำหนดโทษเอาไว้แต่อย่างใด จึงถือไม่ได้ว่าเรื่อง ดังกล่าวเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตาม ในปัจจุบันนี้มีการทอดทิ้งเด็ก หรือเด็กอยู่ใน สภาพะดังกล่าวเป็นจำนวนที่มากกว่าในอดีตที่ผ่านมาและมีแนวโน้มที่เด็กจะตกอยู่สภาพดังกล่าว เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นแล้วควมทกกฎหมายเองน่าจะมีสภาพบังคับและบทลงโทษเอาไว้

สำหรับผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติ เพราะการที่กฎหมายใด ๆ นั้นจะบรรลุผลได้ ต้องเกิดจากการที่หลายฝ่ายเข้ามาช่วยเหลือร่วมกัน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กก็เช่นกันจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ประชาชนทุกคน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเกิดความคล่องไปได้ด้วยดี

การที่ประเทศไทย ได้ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กกับสหประชาชาติ ซึ่งตามหลักการที่ปรากฏในกฎบัตรสหประชาชาติคือ การยอมรับในความเท่าเทียมกันมนุษย์มีคุณค่าและมีสิทธิขั้นพื้นฐานมีเสรีภาพในการดำรงชีวิต แต่การที่ หมวดที่ 7 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งกล่าวถึงในเรื่องของการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยมาตรา 63-72 ซึ่งจะสังเกตได้ว่า เนื้อหาสาระจะมุ่งไปในทางที่เป็นการบังคับมากกว่ามีเจตนาที่มุ่งจะส่งเสริม อาจจะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้สาวตรีนักเรียนทำงานมีอำนาจเด็ดขาดมากเกินไป จนไม่คำนึงถึงเสรีภาพของเด็ก ซึ่งถ้าหากมีการฝ่าฝืน ก็สามารถที่จะมีการเรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน หรือส่งตัวเด็กต่อผู้บริหาร โรงเรียนได้ หรือตามมาตรา 67 ที่กล่าวถึงในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืน กฎหมายระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปใน คณะสถานได้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวแม้จะบัญญัติขึ้นมาเพื่อดูแลความประพฤตินักเรียนนักศึกษาให้ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างระเบียบวินัยหรือความประพฤติที่ดี แต่เนื่องจาก ก็ยังมีบทบัญญัติบางมาตราที่ไม่มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนต่อ สิทธิเสรีภาพของเด็ก ซึ่งไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง แต่อาจจะเป็นการสร้างปัญหาให้ลุกลามมากขึ้นทางที่สมควรจะมีกระบวนการมีส่วนร่วมของทั้งตัวเด็กเองและจากผู้ปกครองเมื่อมาร่วมกันแก้ปัญหา

ในส่วนของคณะกรรมการที่เข้ามาดูแลเด็กในส่วนใหญ่ ตามบทบัญญัติของกฎหมายในหมวดที่ 1 นั้นส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการที่ทำงานประจำ หรือจากภาคเอกชน โดยที่ไม่มีบทบัญญัติในมาตราไหนที่จะยินยอมให้ตัวแทนจากภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการช่วยกันระดมความคิดในทุก ๆ ภาคส่วนในการที่จะช่วยกันแก้ปัญหา เพราะเรื่องของเด็กเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ซึ่งคนที่เข้ามาดูแลแก้ไขไม่สมควรที่จะมีแต่เฉพาะความสามารถเท่านั้น แต่ควรจะมีไปถึงจิตวิทยาความเข้าใจในจิตใจของเด็ก ซึ่งในเรื่องดังกล่าวประชาชนบางคนอาจจะมีความรู้น้อย แต่ความสามารถในการเข้าถึงหรือรับรู้ปัญหาของ เด็กอาจจะมีมากกว่า ภาครัฐ หรือภาคเอกชน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว ควรจะมีการกำหนดให้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน รวมไปถึงตัวแทนของเด็กทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพ

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการปกป้องคุ้มครอง สงเคราะห์และส่งเสริม ความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาที่มีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนโดยมี อัตราโทษสูงสุดคือจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ซึ่งกรณีดังกล่าวถ้าเป็นคดีอาญาทั่วไป จะอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง ตามบทบัญญัติในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ.2543

มาตรา 17 และมาตรา 25(5) ซึ่งจากกรณีดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้ขึ้น ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 5 ซึ่งมีการบัญญัติให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัว มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เว้นแต่ในจังหวัดที่ยังไม่มีศาลเยาวชนเป็ คทำการ ซึ่งในปัจจุบันตามบทบัญญัติ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 กำหนดให้มีการสร้างศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นในทุกจังหวัดและได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับคดีเด็กและเยาวชนต้องนำเรื่องดังกล่าวขึ้นฟ้องต่อศาลเยาวชนทำการพิจารณา ซึ่งจากกรณีที่ได้กล่าวมาทำให้ผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กอาจเป็นผู้ที่มีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์หรืออาจจะมากกว่านั้น แต่ถ้าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ก็ต้องนำความผิดดังกล่าวขึ้นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อทำการพิจารณา จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ว่า การที่จะนำผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่มาพิจารณาร่วมกันในศาลเยาวชนจะทำให้การพิจารณาคดีเกิดความล่าช้าและไม่เป็นสัดส่วน อีกทั้งอัตราโทษในการกระทำความผิดนั้นได้อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลแขวงจึงสมควรที่จะมีการแยกการพิจารณาโดยกล่าวคือ ให้ผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ที่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวและผู้กระทำความผิดที่มีอายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ควรจะนำเรื่องดังกล่าวทำการยื่นฟ้องต่อ ศาลแขวง เพื่อสะดวกต่อการพิจารณาและได้แยกการกระทำความผิดของ เด็กและผู้ใหญ่ออกจากกันโดยชัดเจน ตามเจตนารมณ์ของศาลเยาวชนและครอบครัว

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้สมรรถที่กฎหมายฉบับนี้จะได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและ ความสำคัญ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
2. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ แนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กทั้งของไทยและระหว่างประเทศ

4. เพื่อ ศึกษา วิเคราะห์ปัญหา กฎหมาย และอุปสรรค ทางกฎหมายในการบังคับใช้ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

5. เพื่อ เสนอแนะ ถึงบทสรุปที่เหมาะสมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

สมมติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อปกป้องป้องกัน คุ้มครองเด็กและสนับสนุนพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้าน มิให้ต้องตกเป็นเครื่องมือหรือเหยื่อในการกระทำความผิด โดยมีการให้การสงเคราะห์เด็กด้อยโอกาสและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและ รวมถึงเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด แต่เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องต่าง ๆ ทั้ง ปัญหาในข้อกฎหมายที่ไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหา และแนวทางการปฏิบัติ ที่ไม่เป็นไปในแนวทาง เดียวกัน

ขอบเขตของการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษาครั้งนี้ผู้ ศึกษาได้ทำการศึกษา โดยการนำปัญหากฎหมายในการ บังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ .ศ.2546 ประกาศคณะปฏิวัติที่ 132 และ 249 ที่เกี่ยวข้องกับ การคุ้มครองดูแลเด็ก รวมถึงกฎกระทรวงกำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด มาเปรียบเทียบกับ การคุ้มครองเด็กในต่างประเทศ รวมถึงบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2550 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Conventional on the rights of the chinden) และประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดการศึกษา โดยใช้วิธี การศึกษาโดย (Documentary Research) โดยการค้นคว้าจากบทบัญญัติของกฎหมาย ของป ระเทศ ไทยและต่างประเทศ วารสาร บทความและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลจาก Internet มาใช้ประกอบการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง ความเป็นมา และความสำคัญ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
2. ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการลงโทษเด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิด
3. ทำให้ทราบถึงมาตรการทาง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองเด็กทั้งของไทยและระหว่างประเทศ
4. ทำให้ทราบถึงการวิเคราะห์กฎหมายและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
5. ทำให้ได้มาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคุ้มครอง เด็กและการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

นิยามศัพท์

เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

เด็กเร่ร่อน หมายความว่า เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิตเร่ร่อนจนน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน

เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด หมายความว่า เด็กที่ประพฤติตนไม่สมควร เด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

นักเรียน หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรมและผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครอง สวัสดิภาพนายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่

ทารุณกรรม หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

เด็กที่ประพฤตินไม่สมควร หมายความว่า เด็กที่มีพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ประพฤติตนเกรหรือข่มเหงรังแกผู้อื่น
- (2) มั่วสุมในลักษณะที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
- (3) เล่นการพนันหรือมั่วสุมในวงการพนัน
- (4) เสพสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติดให้โทษหรือของมีมม อย่งอื่น เข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือค้มเครื่องค้มที่มีแอลกอฮอล์
- (5) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (6) ซ้อหรือขายบริการทางเพศ เข้าไปในสถานการค้าประเวณีหรือเกี่ย วข้องกับการค้าประเวณีตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
- (7) ประพฤติตนไปในทางชู้สาวหรือสอ ไปในทางลามกอนาจารในที่สาธารณะ
- (8) ต่อต้านหรือทำทายคำสั่งสอนของผู้ปกครองจนผู้ปกครองไม่อาจอบรมสั่งสอนได้
- (9) ไม่เข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

คดีครอบครัว หมายความว่า คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยว กับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับครอบครัว